

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo zaaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 78.

Sobota, 30. septembra 1933.

Leto VIII.

Najprej občinske, po- tem volitve v Delav- sko zbornico.

Važne so občinske volitve in važ-
ne so volitve v Delavsko zbornico.
Delavstvo ima pravico sodelovati v
občinskih upravih, izključno pa je
njegova pravica v Delavskih zborni-
cah, ker so te takorekoč javni zavodi
delavskega razreda. Zato je njega
politična in socialna dolžnost, da
skuša dobiti v občini sicer čimveč
vpliva, v Delavski zbornici pa abso-
lutni vpliv, to je večino, ki je ne bodo
mogli motiti nedelavski vplivi, ki
imajo namen bolj ali manj oslabil
delavsko samoodločbo v izključno
delavskih vprašanjih.

Nasprotniki organiziranega de-
lavstva in nameščencev trosijo med
delavstvom in nameščenci najrazlič-
nejše bajke. Povečujejo celo terori-
stične metode. Vidimo na primer, da
ljudje okoli bivše klerikalne stranke
nastopajo proti krščanskim social-
cem, na drugi strani pa smo zvedeli,
da tajniki (podjetniški) snujejo or-
ganizacije proti našim svobodnim stro-
kovnim organizacijam. Taka organi-
zacija po zdravi delavčevi pameti
ne more nikdar biti dobra zastopnica
delavcev ali nameščencev, ki jo snu-
jejo delodajalci sami zato, da bi imeli
nanjo vpliv in oslabil moč za pravice
se borečih organizacij. Tega mi ne
moremo razumeti, zato opozarjamo
delavce in nameščence, da se ne dajo
zvesti ne po bajkah, ne po podjet-
niških obljubah in protekcijah, mar-
več naj se v boju za delavsko zbor-
nico postavijo na lastne noge ter vo-
lijo samo rdeči listi. Le delavstvo sa-
mo si more izvojevati in bo izvojeva-
lo boljšo bodočnost.

Do občinskih volitev je en te-
den, do volitev v Delavsko zbornico
je štirinajst dni. Nasprotniki delajo;
naši zaupniki pa morajo delati te
dni s podvojeno silo, da nas nasprot-
niki ne presenetijo.

Vsi na agitacijo, na dan volitev pa
tudi vsi na volišče!

Vojaška zveza med Francijo in Rusijo.

Francoski minister za letalstvo je
po svoji vrnitvi iz Moskve podal no-
vinarjem sledečo izjavo: »Prepričan
sem, da smo z našimi obiski v Rusiji
položili temelje tesnemu tehniškemu
sodelovanju in tesno zvezo med stro-
kovnjaki obeh držav. S tem sodelo-
vanjem bomo zagotovili Evropi mir.
Posebno zanimivo je, da zamorem
podčrtati pomen odnošajev, ki se iz-
ražajo v medsebojnem spoštovanju
državnih ureditev, ki so uvedene v
obeh državah.« V zahvalni brzojavki,
ki jo je poslal sovjetskemu zunanje-
mu ministru Litvinovu, je pa izrazil:
»Trdno upam, da bo tehniško sodelo-
vanje obeh narodov, zlasti na polju
letalstva, veliko koristilo obema na-
rodoma. To bo tudi koristilo veliki
ideji miru, ki ga obe državi strastno
zagovarjata.« Socialistični »Populaire«
piše k temu: »Cuto je ob njegovi v-
rnitvi čestital k uspehom ves franco-
ski ministrski svet. Vojaška alijanca?
To vodi v ozračje Toulona in Kron-
stadta v letu 1914., iz katerega se je
porodila svetovna vojna.«

Kakor poroča »Petit Journal« iz
Pariza, se bo prihodnje dni podala na
potovanje v Rusijo večja skupina
strokovnjakov iz francoskega vojne-
ga, mornariškega in letalskega mini-
strstva v svrhu proučavanja sovjets-
kega napredka v tehniki.

Razredno-zavedno delavstvo in občinske volitve.

Boj za občino je v polnem razma-
hu. Meščanske stranke in grupacije
se trudijo na vse načine, kako bi si
pridobile naklonjenost volilcev, jih
spravile na volišče in na ta način
osvojile občino za se.

Iz industrijskih krajev dobivamo
dan za dan poročila o snubitvi de-
lavcev, zlasti delavskih zaupnikov in
funkcionarjev s strani raznih me-
ščanskih politikov. Visoki gospodje,
poslanci in drugi v njihovem sprem-
stvu, pa tudi žegnana gospoda trka
danes na vrata delavskih stanovanj
in pritiska kljuko ter se prijazno
smeška in dobriča delavcu-volilcu, v
upanju, da bo ta delavec šel za njo
po kostanj v žerjavico. Delavci nam
pišejo in pravijo, da že ne pomnijo
kmalu take prijaznosti in ljudomile
naklonjenosti, kakor jo sedaj sreča-
vajo skoro na vsakem koraku. Kako
lepo bi bilo, če bi se vsa ta pisana
družba že poprej kdaj tako vneto
brigala za delavca, kakor se sedaj
briga za njegov glas.

Zavedni delavci vedo v kakšne
namene bi jih gospoda rada izrabila,
zato morajo imeti za vso to prijaz-
nost, ki jo srečavajo samo prezir.

Delavski razred že po svojem
zgodovinskem poslanstvu v okviru
današnje družbe tvori opozicijo, opo-
zicijo proti vsem in vsakomur, ki mi-
sli, dela in hoče drugače, kot misli,
dela in hoče on.

Danes skušajo napredni krogi pre-
pričati delavca, kako potrebno je,
da v občini ne bo prišel na krmilo
črni klerikalizem in obratno zopet
povdarjajo politični božjebesedniki,
kako potrebno je, da se združi vsa
opozicija proti prvoimenovanim.

Delavstvo pa se zaveda, da je ta
gospoda z leve in desne nositeljica
sistema, pod katerim trpi delavski
razred, da ta gospoda kljub medse-
bojnemu nasprotstvu stoji enotna in
složna proti delavskemu razredu kot
nosilec bodočnosti.

Naj pokažemo samo na najznačil-
nejši pojav današnje dobe: na boj
proti marksizmu. Kakšno stališče pa
zavzema prizadeta gospoda v tem
vprašanju? Ali morda ne stoji pred
namí sklenjena fronta antmarksistov
od naprednjakov do klerikalcev?
Ali se morda ne ogrevajo vse vrste
meščanskih politikov za fašizem te
ali one baze? Ali naj delamo razliko
med obojevalci Mussolinija in Hit-
lerja ter Vatikana in Dollfusa? Ka-
toliški fašizem ni nič manj opasen
kot tretjecarski, obema lebdí pred
očmi eden in isti cilj: **oropati človeka
svobode in ljudstvo pravic.**

Delavstvo se ne sme pustiti za-
vajati od opozicijskih fraz politične-
ga klerikalizma, ki mu ponuja zavez-
ništvo, zasledujoč pri tem svoje na-
mene, da bi se zopet dokopal do ob-
lasti. Delavstvo še ni pozabilo časov
klerikalne vladavine in zlasti tudi ne
Zaloške ceste.

Amerikansko delav- stvo nezadovoljno.

Zveza strokovnih organizacij v
Zedinjenih državah je z Rooseveltovo
politiko silno nezadovoljna. Na stro-
kovnem kongresu prihodnji teden bo
delavstvo stavilo svoje zahteve glede
skrajšanja delovnega časa in glede
zvišanja mezd, ki ne ustrezajo zahte-
vam ameriških strokovničarjev.

Nasprotniki skušajo izbežniti prin-
cipijelnim razpravam. Ako govorimo
z njimi imajo brz izgovor pri rokah!
Za vse to se v občini vendar ne gre!
Mi pa pravimo: **za to in še za drugo
se gre.** Delavec bo v občini delal de-
lavsko občinsko politiko, gospoda pa
svojo; delavci bodo ščitili šibke in
zaščitili potrebne, ostali tiste, ki bi
moral prispevati za splošno blagi-
njo, pa jim je lastna blaginja več, kot
koristi splošnosti. Za to ne gre, da
bi delavci iz malenkostnih razlogov,
s katerimi se ponavadi skuša opravi-
čiti dogovore in kompromise, pri
teh volitvah šli v boj kot privesek
teh ali onih in ne kot samostojen
faktor.

Kolikor moči toliko pravic! To
geslo velja tudi pri volitvah v ob-
čine.

Delavstvo se mora znati samo
uveljaviti, ali pa bo večno tvorilo sa-
mo privesek svojih nasprotnikov,
zdaj enih, zdaj drugih, za tuje, name-
sto za svoje interese.

Delavstvo je na tem, da se v dr-
žavi uveljavi tudi kot politični faktor.
Volitve so za to najprimernejše. Za
to pravimo: **zavedno delavstvo ne bo
sklepalo gnilih pompromisov**, ampak
bo preizkusilo lastno moč v boju.
Tudi je več kot jasno, da zavedno de-
lavstvo kakšnih takih kompromisov
ne bo priznalo, še manj pa, da bi jih
potrdilo z glasovanjem pri volitvah.
Zavedni delavci v podeželskih obči-
nah imajo svojega zaveznika v kmeč-
kem proletariatu, malem kmetu, pro-
letariziranemu malemu obrtniku in
obubožani inteligenci. Zavedati pa se
mora vsak, kdor se postavi v delav-
stvom v eno vrsto, da si je s tem ra-
ziral svoje politične epulete, **tu ni
kompromisov, tu je podrejenost raz-
rednemu delavskemu programu in
načelom.**

Gotovo je tudi, da bodo nasprot-
niki, če ne bodo našli razumevanja
za »kompromis«, skušali pritisniti na
delavstvo z drugimi sredstvi; takih
poizkusov ne manjka: grožnje v služ-
bi z izgubo zaslužka, s premeštitva-
mi in preganjanjem so na dnevnem
redu.

Toda ne dajte se oplahiti, na eni
strani **nas ščiti zakon**, ki prepoveduje
volilni teror, na drugi strani **se bomo
zaščitili sami**, ako bomo nastopili
možato in odločno. **Kdor grozi: pred
javnost in sodišče z njim!** Od našega
nastopa je odvisno, ako si bomo znali
pridobiti respekt in spoštovanje pri
naših nasprotnikih. Z odločnim nasto-
pom pa bomo opogumili tudi sužnje
in omahljivce.

**Razredno zavedno delavstvo poj-
de v volilni boj, da z javnim glasova-
njem pove celemu svetu, da je tu, da
živi in čuva ideale svoje bodočnosti!**

V tem znamenju: **v boj za delav-
sko - kmečko občino!**

Marksizem živi.

Socialno - demokratična večina v
občinskem svetu.

Pri zadnjih občinskih volit-
vah v Zürichu (glavno mesto Švi-
ce) so dobili socialni demokratje 64
mandatov, komunisti 2, meščanske
stranke pa skupno 59. S tem imajo
socialni demokratje absolutno več-
ino.

Sinajska konferenca Male antante.

Nedotakljivost mirovnih pogodb. —
Za mednarodno kontrolo nad vsemi
državami.

V Sinaji v Rumuniji so imeli zu-
nanji ministri Male antante konferen-
co, na kateri so govorili o političnem
položaju. (Menda tudi z ozirom na
politiko proti Franciji, ki jo hočejo
nekateri sile izolirati pri reševanju
evropskih problemov. (Op. ur.) Z ozi-
rom na položaj v srednji Evropi
vztrajajo na mirovni pogodbah, ven-
dar je Mala antanta pripravljena so-
delovati s sodenimi državami v go-
spodarstvu. To sodelovanje naj ure-
sniči gospodarski svet Male antante.
V razorožitvenem vprašanju hoče
Mala antanta sodelovati za splošni
sporazum ter se izreka za izvajanje
točne, splošne in avtomatične kon-
trole nad vsemi državami. Po provi-
zorni kontroli naj se uvede stalna
kontrola ter določijo tudi sankcije
(garancije in kazni) proti kršitvam
razorožitvene konvencije.

Konferenca je tudi z zadovolj-
stvom vzela na znanje nenapadalne
pakte med sosednjimi državami Male
antante.

Avstrijski socialni de- mokrati svare.

Dne 26. t. m. se je vršila seja so-
cialno-demokratske stranke v Av-
striji. Stranka skliče čimprej stran-
kin kongres. Kluba soc. dem. poslan-
cev in zveznih svetnikov sta izdala
na javnost oklic, ki je bil zaplenjen.
Oklic pozivlje vse republikance, da
združijo svoje glasove s soc. demo-
kratičnimi, da se izvede Avstrijo iz
težke krize. Socialni demokrati iz-
javljajo, da se fašizmu brez boja ne
podvržejo. Naj se ne zanaša nihče z
njih dosedanje strpljivosti. »Arbei-
ter-Zeitung« pravi: Če bi imeli par-
lament, bi zastopal z veliko večino
samostojnost Avstrije.

Strašen polom ameri- kanskega gospodar- stva.

Bančni polomi v Zedinjenih drža-
vah so na dnevnem redu. Do marca
letos je bilo pri polomih bank izgub-
ljenih 4 milijarde dolarjev, od marca
dalje pa zopet 6 milijard. V naši vred-
nosti znaša ta ogromni znesek skoraj
5000 milijard dinarjev, ki so jih iz-
gubili večinoma hranilci iz delavskih
in obrtniških krogov.

Demokracija — prava pot.

Na Čehoslovaško v Prago je pri-
šel poslanik Zedinjenih držav Francis
White. V nekem razgovoru je ta po-
slanik rekel:

»To, kar vsak inozemec in prav
posebno Amerikanec opazi, je demo-
kratični značaj celotnega življenja na
Čehoslovaškem. Demokracija je jam-
stvo za veliko bodočnost vaše deže-
le. Najpomembnejše, kar današnja
demokracija nudi, je nje elastičnost
in prilagodljivost. Ne more okoste-
niti v svojem bistvu, in če se pravil-
no ravna z njo, najde za nove pro-
bleme vedno nove metode ali po-
močke.«

Lyonski župan Herriot, ki je ne-
davno potoval po vzhodni Evropi in
bil tudi v Moskvi, je nevarno obolel.

Kdor 22. oktobra ne bo volil, je izdajalec delavskih interesov

Društvo narodov zboruje.

Dne 25. t. m. je bila otvorjena plenarna seja Društva narodov v Ženevi, ki naj bi obravnavala aktualna politična vprašanja. Zlasti energično je nastopil že v otvoritvenem nagovoru predsednik sveta Društva narodov Norvežan Mowinkel. Povdaril je izboljšanje gospodarstva; svetovna produkcija je namreč napredovala od junija 1932 do junija 1933 za 30 odstotkov. Opozarjal na pomanjkljivo sodelovanje med posameznimi državami in zlasti med velesilami. O londonski konferenci je rekel, da bi bilo bolje, če bi jo bili odgodili, kakor da so počakali popolnega neuspeha. Glede razorožitve je rekel predsednik, da more ta imeti ugoden uspeh le, če se velesile sporazumejo. To bi se morda dalo doseči na podlagi pakta štirih velesil, kar je pravzaprav le nadaljevanje lokarnske politike.

Predsednik je navdušeno govoril tudi o spravljeni politiki Stresemanna in Brianda. Ob tej priliki je naravnost pokazal na Nemčijo, na nje notranji položaj, kjer ne spoštuje več svete pravice do duhovne in individualne svobode.

Predsednikov nagovor je napravil na udeležence globok utisk, ker je bil iskren in odločen. Razvila se bo načelna debata o predsednikovih izjavah, v kateri bodo predvsem male države morale zavzeti jasno stališče, če hočejo, da se politika Društva narodov premakne z mrtve točke.

Za predsednika zasedanja je bil izvoljen delegat de Waater s 30 glasovi proti 23 glasovom. Izvolitev se je izvršila po angleški inicijativi, kar znači, da hoče Anglija imeti na zasedanju vodilno vlogo.

Na konferenci je zastopanih 53 držav — brez Japonske, ki je izstopila in Argentinije, ki se sistematično ne udeležuje zasedanj.

Predsednik je v otvoritvenem govoru pravilno povdaril, da se javno mnenje o Društvu narodov od lani ni izboljšalo. Vzroki za nezaupanje so utemeljeni v razreševanju velikih konfliktov, kakor je japonsko-kitajski konflikt itd. Petnajst let po bratomorni svetovni vojni, žal, moramo povedati, da ne moremo priti do boljšega sporazuma in v bolj zdravo atmosfero in do zdravejših mentalitet narodov. Misel na možnost vojne še vedno greni bodočnost. To škoduje tudi Društvu narodov, v katero so narodi imeli zaupanje. Tudi razorožitvena konferenca ni koristila prežitju (ugledu) Društva narodov. Če bi se vodilne države zedinile, bi druge države ne imele pomislekov proti razorožitvenemu problemu. Pakt štirih velesil bi moral podpreti sodelovanje evropskih držav s tem, da bi besedi enakost in bratstvo uveljavil ter čuval najsvetejše dobro: svobodo duha in osebno svobodo.

Vodilne besede predsednika so bile tople, dasi so bile naslovljene na delegate kapitalističnih držav in seveda tudi na javno mnenje. Nedvomno imajo male države interes na Društvu narodov, dočim velike kapitalistične države ne kažejo pravega interesa. Od tod tudi čujemo že danes — pesimistične glasove iz Anglije o plenarni seji Društva narodov in problemih, o katerih se razpravlja, kakor vse kaže, bodo morali ta mednarodni parlament braniti in uveljaviti — narodi sami brez kapitalizma in proti volji imperialističnega kapitalizma.

Nova himna. Društvo narodov je dobilo novo himno, ki so jo ob otvoritvi sedanjega zasedanja v cerkvi zapeli. Himna! —

Rok za vlaganje kandidatnih list za občinske volitve

traja do vključno 6. oktobra in morajo biti v tem času iste izročene okrajnim sodiščem osebno po dveh vlagateljih, ali pa poslane po pošti priporočeno.

Pazite pri sestavi list, da bodo sestavljene točno po navodilih, ki so izšla v našem listu. Kandidati in namestniki morajo biti v volilnem imeniku, biti morajo 25 let stari in v občino pristojni. Predlagatelji morajo biti volilci in se morajo podpisati na dveh izvodih kandidatnih list lastno-ročno, pri čemur zapišejo tudi kraj

njihovega bivanja. Za vsako volišče morate predložiti še po eno kandidatno listo, brez imen predlagateljev. Predstavnika za volišče, ki mora biti volilec napišete na tistem mestu, ki je zato odrejeno. Pod imeni predstavnikov in pred napisom »predlagatelji« vstavite datum z navedbo kraja, dotične občine. Na kandidatnih listah ni označeno, kam pride datum, zato ne pozabite nanj. Vložite liste čimprej, da lahko sestavite novo, ako bi sodišče katero radi napak zavrnilo.

Hitlerjev mene tekel!

Nemška fašistična demagogija je privabila tudi mnogo delavstva in inteligence v svoj tabor. Hitlerjeva stranka je pa pozabila, da so med njimi ljudje, ki so lačni in da so jih zvale v fašistični tabor lepe besede o socialni politiki, o kruhu itd. Toda ko je fašizem prišel na krmilo, je padel na kolena pred kapitalizem in je moral socialna vprašanja odgoditi, oziroma zavreči. V delavskih vrstah tudi prav dobro čutijo, da je bajka o zaposlitvi dveh milijonov nezaposlenih neresnična ter da se tudi prejemki zaposlenih teden za tednom znižujejo. Vse to delavstvo ve. Zlasti občuti delavstvo pezo raznih zbirk za fašistične slavnosti in socialno pomoč, dočim kapital k vsem tem akcijam le malo prispeva.

Najbolj razočarano pa je bilo delavstvo, ko je Hitler sklical generalni svet gospodarstva. Ta svet je dokazal, da Hitler sodeluje z velikim kapitalom (Thyssen, Krupp-Bohlen). In govori na sejah tega sveta so jasno pokazali, da namerava ta gospoda pač se otresti socialnih bremen ter poslabšati prav naglo socialno-politično zakonodajo.

Vsi ti dogodki močno vplivajo tudi na fašistične ljudske množice, ki zahtevajo izpolnitev socialno-političnega programa. Iz naravnih razlogov narašča nejevolja, ki se pojavlja tudi na fašističnih manifestacijah. Režimu torej ne preostaja drugega kakor da zapira tudi te ljudi in jih spravlja v koncentracijska taborišča.

Politika gospodarskega sveta pa obenem zvišuje po svojih kartelih cene, uvaža višjo carino ter tira nemško prebivalstvo v največjo bedo. Hitler je v Nemčiji šele omogočil razvoj kartelov in trustov in izročil male ljudi in kmete izkoriščevalnim verižnikom s svojo politiko.

Materijalne skrbí nemškega naroda so čvr, ki bo omajal fašistični režim in sodba naroda bo ostra. Pred sodbo naroda režima ne bo rešila niti kapitalistična politika inflacije.

Klic po kruhu je vsak dan jačji. Toda klica »Hitler, daj kruha!« nemški kapitalisti nočejo slišati.

Grafičnemu delavstvu

Grafično ali tiskarsko delavstvo, ki ima priključene svoji organizaciji tiskarje, litografe, knjigoveze itd. ter pomožno osebje, ima najbolj razvito strokovno organizacijo, ki je priključena tudi svoji internacionali. Organizacija je torej notorična sovrstnica in sobojevnica naših svobodnih organizacij, ki so združene v Strokovni komisiji v Ljubljani. Teža se zavedajo vodilni člani organizacije. Za zagrebško Delavsko zbornico je celo nosilec liste svobodnih strokovnih organizacij tajnik Zveze grafičnega delavstva Jugoslavije, ki kandidira po sklepu prizadetih delavskih organizacij.

Obsebi umljivo je, da se mora tudi grafično delavstvo v Dravski banovini priključiti listi Strokovne komisije ter soglasno glasovati za nje kandi-

datno listo, katere nosilec je eden najstarejših naših strokovničarjev M. Čobal v Zagorju, sedanjí predsednik Delavske zbornice.

Pomembno je tudi, kar naj tukaj posebej povdarimo, da zagrebška organizacija stalno sodeluje s sorodnimi strokovnimi organizacijami ter ji to prej koristi kakor škoduje, ker ima prav take naloge, ožje in širše, kakor vse druge naše strokovne organizacije.

Doma in po svetu.

Ne nasedajte lažem! Pod tem naslovom objavlja ljubljanski »Slov. Narod« notico, da so »marksisti raztrosili vest, da so nacionalni krogi zahtevali preložitve volitev v Delavsko zbornico. Mi pa pravimo k tej notici naslednje: Volitve so preložene zaradi občinskih volitev na zahtevo kogarkoli. Gotovo pa ne na zahtevo delavstva. Resnica pa je, da je takozvana narodna organizacija zahtevala že prej odgoditev volitev, razpust Delavskih zbornic in imenovanje komisarjev. Kdo je sedaj duša odgoditve volitev je pa postranskega pomena. To smo morali povedati, da se ne bodo trosile neresnične vesti proti delavstvu.

Zahodne velesile o razorožitvi. Zahodne velesile so se zedinile na predlog koncesije, po kateri se štiri leta oboroževanje ne sme zvišati. Nemčiji bodo dovolile delno zvišanje defenzivnega oboroženja.

Končno bo tudi Rumunija sklenila dogovor o medsebojnem nenapadanju s Sovjetsko Rusijo. Izmenjava tozadevnih listin se pričakuje že v prihodnjih dneh. Zasluga pri tem gre predvsem Poljski in Franciji, ki sta na Rumunijo vplivali. Hitlerjev agresivni režim je povzročil, da se je Evropa zadnje mesece opredelila v dva določna tabora: Nemčija, Anglija in Italija z Madžarsko ne eni, Francija z Malo antanto, Poljska, Turčija in Rusija na drugi strani.

Socialnodemokratsko »adreso« za sklicanje avstrijske državne zbornice, na katero so socialisti zbrali 1 milijon 216.000 podpisov, so 20. septembra izročili socialistični voditelji dr. Seitz, dr. Renner, Sever in Schorsch zveznemu predsedniku Miklasu, s katerim so potem še eno uro razpravljali o političnem položaju v državi.

Alpski montanistični družbi, ki ima velike železarne in rudnike na Gornjem Štajerskem, je avstrijska vlada postavila komisarja. Vzrok je štrajk rudarjev, katerim je družba stalno zmanjševala plače in jim zadnji čas jemala razne pravice, izgovarjajoč se, da je tem korakom kriva vlada, ki nalaga družbi prevelika bremena. Pri posredovanju radi rudarskega štrajka so pa vladni organi ugotovili, da je družba, ki se nahaja v rokah nemškega kapitala, ki je pod velikim vplivom nacionalnih socialistov, sama hoté izzvala s svojim postopanjem napram delavstvu stavko, da bi na ta način delala avstrijski

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanju, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjic. — Uprava.

Angleški parlamentarec o demokraciji.

Iz govora poslanca Mr. Mander-ja ob obisku v Budimpešti.

Demokratske ustave utegnejo imeti svoje vrzeli, toda boljšega sistema pa ne poznamo. Nikakor ne morem verovati, da bi mogle diktature kje na svetu trajati trajno. Na ljudskem zastopstvu sloneče vlade se opirajo na ljudsko voljo in morajo na tem tudi vztrajati.

vladi kolikor mogoče mnogo sitnosti in težav. Vlada je sedaj s posebno naredbo naložila družbi, da mora priznati delavcem plače in vse pravice, ki so jih uživali 1. aprila t. l. in sprejeti nazaj v delo vse one, ki jih je od tega dne dalje z namenom, da izgube pravice do pokojnine, odpustila.

Čehoslovaška vlada proti antirepublikanskim elementom. Vlada je prepovedala nadaljno izhajanje glavnega glasila čeških komunistov »Rude Právo« in še štirih drugih komunističnih listov, nadalje glasilo čeških fašistov »Fašistické listy«, glasilo nemških nacionalnih socialistov »Neue Zeit«, Hlinkov separatistični dnevnik »Slovák« in glasilo čehoslovaških Madžarov »Pragai Magyar Hirlap«. Istočasno je bilo več politikov in javnih funkcionarjev, ki so se eksponirali za razne nacionalistične in separatistične ekstreme, aretiranih. Čehom bo najbrže šla zasluga, da nam bodo poleg obilice drugih, pokazali nov tip države, avtoriterno demokracijo. Vsekakor je zanimivo, da se v Čehoslovaški složno delijo v državni upravi tako narodni socialisti kakor socialni demokrati. Prvi gotovo ne smatrajo drugih za tako anacijonalne, kakor naši »nacije«.

Iz razprave v Lipskem. Zanimivo je bilo zaslišanje bulgarskega obtoženca Dimitrova. Predsednik sodišča mu kaže zaročno karto in očita, da se je skrival za tujim imenom. Dimitrov odgovarja, da je oženjen, da se mu pa doslej te zaročene karte ni pokazalo; žena je umrla v Moskvi. Povedal bi pa bil, da je trditev o zaroki laž. Predsednik ga prekine. Dimitrov nadaljuje: »Če bi bili Vi tako nedolžni in če bi bili pet mesecev noč in dan uklenjeni presedeli v ječi, bi že razumeli, da sem nervozen. Predsednik zopet protestira. Dimitrov pa zakriči v največjem razburjenju: »Ta bajka o zaročnem raznanilu je značilna za preiskovalno metodo.« Predsednik je se penil od jeze ter zagrozil, da bo prenehal zasliševanje z njim ter vodil obravnavo brez njegove navzočnosti.

Samomor socialist v koncentracijskem taborišču. V hamburškem koncentracijskem taborišču se je dne 20. septembra v neopaženem trenutku obesil bivši urednik socialističnega lista »Volksbote«, ki je izhajal v Lübecku, dr. Sollwitz. Žrtve hitlerskega terorja se množijo z dneva v dan. Strašna bo sodba nekoč.

Rdeča je delavska glasovnica!

Bela in modra sta barvi naših nasprotnikov

Vsakdo lahko svobodno voli pri volitvah v Delavsko zbornico, ker so volitve tajne

Da se ne pozabi — kako delajo z živiljskimi vajenci?

Protizakonit škandal.

»Nova Doba« z dne 25. avgusta 1933 piše naslednje:

Obrtnim krogom na znanje. Zadnjo nedeljo se je vršila v Celju seja načelnikov obrtnih združenj, kateri je na povabilu prisostvoval tudi urpravnik celjske obrtne nadaljevalne šole g. Joško Bizjak. Vzelo se je z zadovoljstvom na znanje, da bo tudi v prihodnjem šolskem letu 1933-34 šolski pouk obrtnih vajencev in vajenk ob nedeljah, ker v poslojpu mestne narodne šole za dvakratni pouk ob delavnikih za vseh 13 razredov ni prostora. Preselitev razredov v tukajšnje okoliško šolo pa zaradi enotnega vodstva tega strokovnega učnega zavoda in zadevnih posebnih stroškov za kurjavo i. dr. nikakor ni priporočljiva. Tako je že sklenil tudi šolski odbor obrtne nadaljevalne šole v svoji zadnji seji na mestnem magistratu in to odobrava tudi banovinski šolski inšpektorat za strokovno šolstvo v Ljubljani. Telovadni pouk (po eno uro tedensko) bo zanjprej vsako nedeljo med 7. in 8. uro zjutraj, čemur bo sledil pouk ostalih predmetov, kakor lani in doslej že 14 let od 8. do 12. ure dopoldne. Onim obrtnim strokam, ki potrebujejo obrtni naračaj ob nedeljah med 7. in 8. uro zjutraj za raznašanje živil (meso, kruh itd.), se vsled soglasnega sklepa skupnega združenja obrtnikov v Celju svetuje, da napotijo svoje vajence in vajenke k vpisu k sokolski telovadbi, ki bo enkrat v tednu po 8. uri zvečer; taki vajenci in vajenke, ki postanejo izvršujoči člani Sokola, so namreč potem po obstoječih šolskih predpisih oproščeni šolske telovadbe. — B.

Zjutraj začnejo vajenci ob 5. uri z delom in zvečer pa bodo telovadili še po 8. uri. To se tiče mesarskih vajencev, a pekovski pa delajo povrh še ponoči cele noči. Odredba je torej protizakonit. Jalov izgovor je, da ne bi bilo prostora za 13 razredov ob delavnikih, če se pouk razdeli na razne tedenske dni. Take koncesije podjetnikom v škodo in izčrpavanje vajencev po našem mnenju ne bi smele biti dopustne.

Maribor.

Tudi za postrežnice velja 14 dnevna odpoved. Ta teden se je vršila pred sreskim sodiščem razprava v tožbi neke postrežnice proti kartinerju v kasarni, ki je odpustil strežnico iz službe, ne da bi isto poprej odpovedal. Postrežnica pa je bila že 3 mesece v službi, zakar je dobivala mesečno Din 200.— in vso hrano ter je živela samo od te službe. Radi tega je tožila kantinerja na plačilo denarne plače za 14 dni in za nadomestilo hrane za isti čas. Kartiner pa je ugovarjal, da je tožba neupravičena, ker baje postrežnice niso zaščitene po obrtnem zakonu in zato ne velja za nje zakonita 14 dnevna odpovedna doba, kar so mu baje rekli tudi na mestnem socialpolitičnem uradu. Na sodišču so kantinerja podučili, da je postrežnica, ki dela cel dan, zaščitena po zakonu o obrtih kot drugi uslužbenci in zato je nato kantiner plačal mezdo in hrano za 14 dnevno odpovedno dobo in tudi tožbene stroške. Bilo bi želeli, da se na socialpolitičnem uradu pravilno tolmači socialna zakonodaja.

Mestni avtobusni promet božejo razširiti tudi na one dele mesta, ki dosedaj še niso bili priključeni k avtobusnemu prometu, predvsem Koroško predmestje in kraje pod Kalvarijo in Piramido. Za to bi pa bilo potrebno najprej ustvariti pogoje za izboljšanje in razširjenjem cest. Kajti ne moremo si predstavljati rednega avtobusnega prometa po cestah, kakor je Koroška ali Tomšičeva, kjer se že za navadnim kolesarjem dvigajo oblaki prahu. Tamošnji prebivalci pozdravljamo namero, ki gre za izboljšanje prometa, zahtevamo pa, da se označene ceste prej, če ne že takoj, vsaj do bro prepoje s »cestolomom«. Tudi prehod iz Strossmajerjeve v Smetanovo ulico bi se moral čimprej odpreti.

Hitlerjevo knjigo »Mein Kampf«, je poljska vlada prepovedala za vse področje poljske države, ker vsebuje mnogo napadov na Poljsko in na slovanstvo sploh. To Hitlerjevo knjigo smo pred nekaj tedni videli, poleg drugih hitlerskih publikacij, tudi v izlozbi neke mariborske knjigarne, ki bi zelo zamerila, če bi kdo upal dvomiti v njeno stodoletno jugoslovansko nacionalno zavodnost. Najbrže zato, da se pokaže na vse

Reminiscence volilne borbe.

Demagogije nacijev. Zločinski Debs. Milijoni Etbina Kristana. Kdo komandira v bolniških blagajnah?

Borba za volitve v Delavsko zbornico nam nudi vedno več epizod, ki nas navdajo z vedno večjim zaupanjem v sigurno zmago, nudi pa tudi mnogo epizod, ki vzbujajo v nas veselost, pa tudi pomilovanje nad duševno revščino naših nasprotnikov. V nedeljo dopoldne se je vršil v dvorani Delavske zbornice v Mariboru shod tekstilnih delavcev tovarne Hutter, ki je bil zelo dobro obiskan, dvorana je bila nabito polna. S. Petejan je za svojo referat žela splošno odobravanje. Po končanem shodu, ko so se zborovali mirno razšli, je ostalo pri izhodu iz lokalov, ki se nahajajo poleg stopnišča, še nekaj naših zaupnikov in zaupnic v mirnem razgovoru, pripravljeni na odhod. Kar pridvi po stopnicah gori skupina sedmero ljudi in hoče v prostore. Na vprašanje, česa želijo, so izjavili, da hočejo na shod, ki se vrši v dvorani. Povedano jim je bilo, da se so prišli prepozno, da je shod že končan. Ker so pa hoteli kar mimo zaupnikov v lokale, so jih naši zaupniki podučili, kako se morajo vesti tam, kjer nimajo ničesar iskati. Ker niso vedeli drugega početi, so začeli zunaj na stopnicah prav prostaško vpiti in psovati, da se je razlegalo po vsej hiši. Pri tem se je lepo izražala stopnja njihove inteligence: Očitati so nam Etbina Kristana, ki je baje okradel slovenski proletarijat in s težkimi milijoni pobegnil v Ameriko. Ubogi Etbina, ko bi to slišal, bi se v Ameriki, kjer si mora s peresom služiti grenki kruh, gotovo od srca smejal, kajti jeziti se nad nemastnostjo ne moreš. Drugi njihov kanon je bil Debs. Tisti čvekače je gotovo kje slišal ali čital v kakki reviji to ime v zvezi s socialisti, in ker so po njegovih zmešanih pojmihi vsi socialisti faloti, mora biti tale Debs gotovo eden izmed »hauptfalotov«. Kajti tega, kar je znano vsakemu ameriškemu delavcu in vsakemu evropskemu socialistu, da je Debs eden izmed najodličnejših borilcev in mučnikov svetovnega proletariata, ki je radi svoje nesebične ideje bil obsojen na do smrtne ječe in je umrl kot siromak, oboževan od milijonov izkoriščanih, tega ta ubo-

žec na duhu seveda ni vedel. Kdo bi mu tudi povedal? Njihov najtežji kanon je bila pa »bolniška blagajna«. »Po bolniških blagajnah komandirate in v njih žrete, če pa pride ubogi delavec, pa nič ne dobil« Nekaj se je temu človeku sanjalo in najbrže ga je kje čevlji žulili, a žal, se je zmotil v naslovu. Nehote je pljunil v lastno skledo. Kajti nihče ga ni poučil, da komandirajo v bolniški blagajni tisti, s katerimi sedi on v isti organizaciji in ki briljirajo tudi na plavi listi, za katero bo on glasoval. Kar prešundira naj imena in poklice inteligentov plave liste, mogoče mu bo marsikaj bolj jasno. Najbrž ne ve, kdo tvori ravnateljstvo ljubljanskega Okrožnega urada, kdo vodi njegovo upravo in kakšne barve je večina njegovih uradnikov. V primer navajamo samo mariborsko ekspozičuro Okrožnega urada. In tako je tudi drugod, na odločujočih mestih ni nikjer nobenega. Kdo torej komandira v bolniških blagajnah? Vodilni organi Narodne strokovne zveze to tudi dobro vedo, kljub temu vtepaajo svojim sledbenikom v glave, da v bolniških blagajnah komandirajo marksisti, na katere bi radi zvalili krivdo za vse nevednosti, ki jih sami povzročajo. Kako bi se temu reklo? Ali ni to demagogija, prav nesramne vrste? Najmanj pa kar moremo reči je, da tak način boja ni »fair«. Vsaj za akademsko izobraženega človeka ne. Mislimo tudi, da te metode otežkočajo brezhibno poslovanje urada in mu jemljejo v javnosti prepotreben ugled. Kajti, če ga tisti ne bodo čuvali, ki so na krmi, kdo naj ga potem?

To smo morali povedati, ker smo bili izzvani in upamo, da smo povedali v dostojnejši obliki kakor se je poslužuje nek zakoniti listič, ker še dosedaj nismo in tudi v bodoče ne maramo pasti na nizino metod boja in izražana, ki se jih ta poslužuje. Kar se pa tiče ponovnih dejanskih napadov na naše shode, bi želeli samo to, da nas puste nasprotniki v miru, kakor jim mi v miru pustimo, sicer bomo primorani poseči po samooobrambi.

Celje.

Pri občinskih volitvah Celje-okolica se je zopet z vsoto intenzivnostjo načelo vprašanje združitve okoliške občine z mestno. Na pravilni izvedbi tega vprašanja so zainteresirani zlasti delavci in nameščenci, korist bi pa imeli od tega tudi obrtniki, trgovci in drugi poslovni ljudje. Edini, ki enodušno protestirajo, so pač »bolniški« politiki.

Njim to nič ne kvari računov, da je mestna občina kratko malo obkoljena od okoliške občine in, da za razne panoge javne uprave sploh ni mogoče med obema občinama potegniti pravih mej. To je pred vsem vprašanje varnostne straže, ko se je mestni policijski rajon razširil tudi daleč v okoliško občino in tako mora ta soprispevati za razmeroma drag policijski aparat v istem razmerju, kakor mestna občina, dasi ima ta vse drugačne dohodke, kakor jih ima okoliška. Isto vprašanje bo nastalo s kanalizacijo, ki se jo smoteno da izpeljati le, če sta oba teritorija združena. Temu delu se tudi okoliška občina ne bo mogla upirati, kajti vse sanitarne naprave v mestu bi bile popolnoma nekoristne, če bi ne bile izvedene tudi v okoliški občini, ki ima značaj iste goste naseljenosti kakor mestna in jih je torej najmanj tako potrebna. Bolezni pa, kakor znano, ne priznavajo občinskih mej, zato nobeno mesto ne more trpeti v svoji neposredni bližini bolezenska gnezda, ki se ustvarjajo povsod, kjer pri gosti naseljenosti prebivalstva sanitarne naprave niso na višku. Po tozadevni zdravstveni statistiki vemo, da Celje in okolica nista pristeta med posebno zdrava mesta v državi, kar tudi tujskemu prometu ni v prosep. — Tako bodo razmere z vsakim dnem silile okoliško občino v večje izdatke, dohodki bodo pa ostali taki kakršni so predpisani za vasi. Naj le tisti, ki se združiti upirajo malo pomislijo, kakšne prednosti imajo glede dohodkov mestne občine, proti okoliški. Okoliška občina šteje pri nas skoro 10.000 prebivalcev. Kam znesejo oni svoje zaslužke. Večinoma trgovcem in obrtnikom v mesto in s tem množe njihov promet. In komu plačujejo ti trgovci in obrtniki občinske doklade? Tako se vidi, da mestna občina dobiva dohodke od občanov iz dveh občin, oskrbo plačuje pa le za eno občino. In tisti, ki mislijo, da bodo svoje občane ščitili pred velikimi izdatki, če ne pridejo pod mesto, se morajo zavesti, da občani te izdatke že imajo, le korist od njih ne uživajo nobenih. Potem je tudi vprašanje, zakaj sta potrebna dva upravna aparata za dve občini, ki imata celo vrsto panog že itak združenih (policija, vodovod itd.). Ali bi ne bilo bolje in ceneje, če bi vse to oskrboval en sam osrednji aparat, ki bi imel povrh še to prednost, da bi sistematično in po enotnem načrtu opravljal svoje delo, kar bi imelo tudi še milijon drugih prednosti. Vse to, kar smo tukaj navedli, zadeva gospodarsko stran združitve. Glede socialne strani bi bilo napisati še več. Delavcem in nameščencem, ki stanujejo v okoliški občini je treba samo povedati, da okoliška občina nima niti ubožnice za največje siromake, kaj šele, da bi imela take socialne naprave, ki pritičejo tako tipični industrijski občini. Izključujemo seveda oni

del občine, ki ima kmetijski značaj. Seveda samo po sebi se razume, da njih ni siliti k priključitvi v mesto, ker spadajo po svojem bistvu v občino s kmetičkim značajem. Delavci in nameščenci naj pa poskrbe, da se bo pri sedanjih volitvah govorilo o pametnih gospodarskih in socialnih vprašanjih in, da se ne bo govorilo o stvarih, ki v delokrog občine sploh ne spadajo.

Pomagajmo poplavljenici! Pri strahoviti katastrofi, katero je povzročila Savinja v Celju in okolici, so bili brezdomno najbolj prizadeti prebivalci občinske hišice, takozvanega »Kolera-spitala«. Glavni stanovalec je bil 60letni invalid Luka Terče z ženo in sedmimi nedoraslimi in poldoraslami otroki. Ostal je v nevarnem stanovanju, katero je bilo močno ogroženo ob priliki vsake povodnji samo zato, da se je kot invalid brez podpore in že dalje časa brezposeln mogel preživljati s presipavanjem peska, katerega je prodajal zidarjem. Ta pesek so mu nanašale ravno vsakokratne poplave, od katerih zadnja, »najplodovitejša« bi mu bila skoro prinesla smrt. Po požrtvovalnosti pogumnih reševalcev, posebno šeraka in Gumzeja ter ognjegašev je bil rešen on in njegova številna nepreskrbljena družina. Ves inventar in vsa življenjska sredstva, do edine najslabše obleke, katero so imeli rešenci na sebi, vse je postalo žrtev strašnih valov pobesnele Savinje. Popolnoma uničen je sedaj od istega elementa, kateri je že skozi leta in leta pomenil za njega in njegovo številno družino — življenje. Napol naž, lačni in brez stanovanja čakajo pomoči usmiljenih src. Ni jim pomagamo samo z miloščino, tudi delo bi jih rešilo. Invalid Luka sam — kakor je leta in leta opravljal naporno delo, je po tej nesreči tudi fizično potr. Vendar bi mu bilo pomagano s službo hišnika ali kaj podobnega. Žena je perica. Starejši sin, 21letni Slavko, je brezposeln trgovski pomočnik mešane stroke. Drugi, 18 letni Jože, je pekovski učenec. Od ostalih članov družine je trojica nedoraslih otročkov. Najnujnejše, česar jim je potreba, bi bilo stanovanje. Apeliramo na oblast, razne ustanove in boljše situirane privatnike, da bi priskočili nujno na pomoč. Vsakogar, kdor bi našel kak predmet njihovega inventarja, katerega je odnesla voda s porušeno hišo, prosimo, da ga dostavi na naslov: Luka Terče, Breg, Celje.

Merodajnim faktorjem v premislek. Ali je bilo dovolj priprav za reševanje nesrečnikov ob taki katastrofi, kakršno se je v Celju radi neizvedene regulacije Savinje lahko vedno pričakovalo? Ravno pri gornjem, menda najtežjem slučaju, kateri se je končal brez človeških žrtve le vsled junaške požrtvovalnosti in življenjskega rizika reševalcev, smo opazili usodne nedostatke. N. pr.: Reševalcem se je šele po največjem naporu, v štirih urah, potem ko so bili zaproseni za pomoč, posrečilo intervenirati. Vse, kar je bilo storjeno, je posledica osebne požrtvovalnosti, tehnični pripomočki so čisto odpovedali. Velikanska povodenj, katere nima še primera, pa tudi ni prišla nepričakovano. Bila je, kakor izveemo, posledica velikih neurij v Gornji Savinjski dolini, kjer se je večkrat utrgal oblak. Vodni tok iz tega kraja traja 4 ure. Dosti časa, da bi se lahko rešili vsi ogroženci. Ali ne funkcionirajo brzojavne in telefonske žice? Naj se poskrbi, da bo zlo, ki je z zelo težkimi posledicami (na drugem mestu sta bili tudi dve smrtni žrtvi) sicer že minilo, preprečeno za v bodoče.

Jesenice.

Volilni proglas posebne sorte. V nedeljo, dne 24. t. m. se je na Jesenicah pojavil volilni proglas Jugoslovenske nacionalne stranke, prvi izmed vseh in kot prvi na vratih tovarne. Menda je namenjen predvsem za Jesenice. V njem čitamo navadne stvari, ki jih že davno poznamo in ki pridejo na vrsto pred vsakimi volitvami, ko se koga snubi. Potem se pa navadno pozabi na nje. Toda nekaj je zanimivega: na proglasu je cela vrsta podpisov in med njimi tudi od ljudi, ki sploh niso vedeli, da se kak manifest pripravlja in ki še daleko niti ne simpatizirajo s to listo, še manj so pa dali za kak podpis na manifestu svoj pristanek. Ta stvar bo rodila še svoje posledice, ki bodo zanimive. Menimo pa, da se res ne bi bilo treba nikomur hvaliti s pavim perjem in zlasti na manifestih ne. Gotovi podpisi na tem manifestu so naravnost potvorjeni in dotičniki bodo že storili svoje, da se krivci tega primerno ožigosajo. Nekateri so to že takoj storili na zaupniškem sestanku delavske skupine. O drugih zanimivostih pa še kdaj.

K smrti tov. Abla Otona, gimnazijca iz Maribora.

Bil je mlad, poln upov, mnogo obetajoč, pa smo ga pokopali. Potegnili so ga iz Drave. — Težko je mlademu, osamljenemu prenesti spoznanje življenjskih resnic, s katerimi je prepletena vsa sodobna (?) družba. Na eni strani ti kažejo vse »lepo« in »dobro« in vendar te pustijo tičati v blatu. In ko ne najdeš iz njega, ko nimaš nobene avtoritete, na katero bi se uprl, ko moraš biti sam sebi avtoriteta, drugim nepoznana — pa ti nedajo, da bi se uveljavil, izgubiš voljo in utoneš v blatu. Kaj pa je to, če umre mlad, neznan človek? Pokopljejo ga po vseh pravilih, vsi »spoznajo«, da če bi bilo »takos«, ne bi bilo treba tega, in ves svet si umije roke nad nedolžno žrtvijo. Saj tega je kriv sam B. . . . kriv je ves sistem, vsi — prav vsi in če so vsi krivi, je toliko kakor bi ne bil kriv nihče (?). Ne veste, da je vsa srednješolska mladina ona »lahkoživa«, ki živi bolj za življenje, kakor za pusto šolo (sedanjega sistema) — vsa fascinirana od teh dogodkov?

Kočno bi rad vedel, ali se tičejo te besede človeško čuteče inteligence, ali pa naših duševnih delavcev trdih butic, kjer je itak vse »bob ob eteno«?

(Fotografija) Prijatelj.

Zastopniki podjetnikov ne spadajo v Del. zbornico, zato oddajte rdečo glasovnico!

Studenci pri Mariboru

Pred občinskimi volitvami stojimo. To se opaža tudi pri nas, ker je postalo izredno živahno in se vrši lov na volilce po vseh pravilih nekdanje volilne strategije. Razredno zavedni delavci stalno povprašujejo drug drugega, kako bo z nastopom pri volitvah in izražajo svoje zadovoljstvo, ko se jim pove, da bo delavstvo nastopilo s svojo listo. Večina v naši občini je danes na strani zavednega delavstva, manjšina pa se tega boji in skuša z vsemi mogočimi sredstvi odvrti delavstvo od udeležbe pri volitvah. So nekateri, ki raznašajo po Studencih in po Radvanju prav tartarske vesti. Pravijo, da bodo vsi tisti, ki se bodo upali kandidirati proti gotovi listi in so v kakšni državni službi, prestavljeni pri delu na slabša mesta ali pa premeščeni. Tem gospodom kičemo resno v spomin določbo volilnega zakona, ki pravi, da nobeno oblastvo ne sme v nobenem primeru klicati volilca na odgovor zaradi glasu, ki ga je oddal pri volitvah. Kar velja za volilca, velja tudi za kandidata. Tako pravi zakon, za nas je zakon mero dajen, pa naj bo še za tiste, ki vedno kriče, da so oni in samo oni pristni Jugoslovani. Mi vemo dobro, kaj se za temi grozljivimi skrija in kaj gospodje zasledujejo, vendar naj vedo, da mi ne bomo odstopili niti za las od tega kar smo sklenili, državljani smo in terorizirati se ne pustimo. Kdor bo še glasno oznanjeval volilni teror, tega bomo brez pardona javili državnemu pravdnstvu in bomo tudi poskrbeli za to, da bo prejel zasluženo plačilo. Izvedeli smo, da gre nekaterim gospodom trdo za podpis in da jih skušajo zbirati na ta način, da se skrivajo za ime bivše socialistične večine v občinskem odboru. Gospodje, to se vendar ne sklada z vašimi nauki in še manj s pojmovanjem morale, da tiščite v ospredje toliko osovraženo in od vas opljuvano firmo. Pa je že tako, namen posvečujete sredstva; gospoda gotove smeri pri uporabljanju sredstev ni izbira. Je pa kljub temu zanimivo, da morajo gotovi ljudje pod tako krinko zbirati podpise in volilce. Mi zavedni delavci v Studencih in Radvanju gremo preko groženj in natolcevanj s prezirom v boj proti svojim nasprotnikom, ki se obnemogijo penijo od jeze. — Naj ve svet, da smo tu, državljani, ki ne zahtevamo zase nobenih predprav, za to pa si tudi pravic kratiti ne pustimo.

Ruše.

Že precej let je minulo, odkor so se vršile volitve v Delavsko zbornico. Veliko trpljenja, pomanjkanja in bede je šlo v teh letih preko nas, vsega tega gorja smo se ubranili le v toliko, v kolikor je bilo razredno zavedne moči med delavstvom. Danes stojimo spet pred volitvami. Takoj, ko so bile razpisane, so se pojavili ljudje, katerim so bolj kot mi pri srcu naši glasovi. Gospodje, kje ste pa bili vsa ta leta, ko so podjetja odiral in nečuvno izkoriščala delavstvo? Tudi gospodje klerikalci so se spomnili Ruš. Jugoslovenska strokovna zveza iz Maribora je naslovila na več naših delavcev pisma, v katerih poziva, da naj se lotijo dela za katoliško mislečo akcijo. Nadalje pišejo v tem pismu, da se ne sme pozabiti na delavce v lesnem podjetju Glazer v Rušah. Skozi pravo Golgotno trpljenja je šlo delavstvo pri Glazerju vsa ta leta, a ni bilo nobenega, ki bi tem trpinom priskočil na pomoč, edino le Splošna delavska strokovna zveza je bila, ki je započela borbo s podjetjem, v katerem vladajo prilike kot ne kmalu v Dravski dolini. Na dan volitev bode delavstvo znalo ceniti tiste, ki se res borijo v interesu delavstva. Da je temu tako, naj gospodom zvezarjem služi v dokaz še to: Naslovili so veliko pisem na različne naslove tukaj v Rušah, a niso dobili odgovora. Ker je pa čas zelo kratek in odgovora le ni bilo, zato se je gospod Kores, načelnik Jugoslovenske strokovne zveze, sam podal v Ruše, da ugotovi v katerem gromu tiči zajec, a tudi njegova pot je bila brez uspeha. Delavstvo je dovolj dolgo pričakovalo blaževnega žegna, ki ga je obljubljal klerikalizem. Na dan volitev bode vsak delavec dobro premislil, katerim ljudem bode zaupal svoj glas. Zmislili se bomo tudi vas, krščanske gospode, kakšne blagoslove ste prinesli delavstvu, zmislili se bomo na dobroto, ki so je bili deležni železničarji, ko je bil dr. Korošec njihov minister in tudi Zaloška cesta v Ljubljani ni izginila delavstvu iz spomina. Zavedali se pa bomo, da je le Splošna delavska strokovna zveza naša predstavica, zato tudi vemo: kolikor bomo imeli moči, toliko pravic bomo deležni! Mi tukaj v Rušah nismo v stanju, da bi načelniku pripomogli do udobnega in cenenejšega stanovanja, tudi fine službe nimamo na razpolago, zato nima smisla, da se gospodje trudite v Ruše. Ako ste res tako vneti za delavce, potem se

vedali se pa bomo, da je le Splošna delavska strokovna zveza naša predstavica, zato tudi vemo: kolikor bomo imeli moči, toliko pravic bomo deležni! Mi tukaj v Rušah nismo v stanju, da bi načelniku pripomogli do udobnega in cenenejšega stanovanja, tudi fine službe nimamo na razpolago, zato nima smisla, da se gospodje trudite v Ruše. Ako ste res tako vneti za delavce, potem se

Slučaj Theissen.

Ogledalo fašizma — kakor bi ga hoteli nekateri vpeljati tudi pri nas.

Komisija Socialistične Internacionalne za preiskovanje položaja političnih kaznivcev je izdala brošuro z naslovom »Teror v Braunschweigu«, v kateri so opisana zverinstva hitlerjevskih tolp nad socialisti, ki so bila storjena v zadnjih dveh, treh mesecih. Pa kljub razmeroma velikemu obsegu še niso tam našli vsi slučajji, kajti jih je preveč. Pravzaprav je ta knjižica samo neznačen odlomek iz statistike zločinov, ki je preplavila in še preplavlja Nemčijo. Ključasti križ, vešala in umori so simboli nove Nemčije, ki ogroža ves svet.

Iz te brošure Internacionalne objavljamo opis o smrti sodruha Matije Theissen. To je grozno čtivo. Toda treba bi bilo, ne samo treba, vsi delavci bi morali prebrati to knjižico, da bi vedeli, pred kom se morajo s strnjanimi vrstami braniti in nad kom se morajo maščevati, ko pride dan plačila. In ta ne izostane.

Sodrug Matija Theissen, zelo značajan in odločen mož, bivši vojak na fronti, je bil tajnik plačilne Zveze stavbinskih delavcev v Braunschweigu.

Ponoči so vdrl v njegovo stanovanje hitlerjevski udarniki (Sturmtruppen). Takoj so se vrgli nanj. Priskočila je njegova žena, toda takoj so jo začeli pretepati. Zatem so Theissen odvlekli napol mrtvega v poslopje »Volksfreunda«. Tu so ga tepli in tolkali s tolkači in jeklenimi šibami po obrazu, po glavi, preko ust in preko oči. Potem so ga položili in pretegnili preko mize in ga surovo tepli z bičem. Ko so se njegovi rablji že utrudili, so ga vprašali, če hoče izstopiti iz stranke. Spet enak odgovor: Ne! Razmesarjeno telo so polili zatem s slano vodo. In nato so ga znova bičali.

Theissen je zavpil: »Psi, če me hočete ubiti, mi dajte revolver, da bi se mogel ustreliti sam!« Surov smeh je bil odgovor. Potem so mu pa prinesli revolver. Theissen je nastavlil orožje na sence in sprožil. Petelin je poskočil. Toda revolver je bil prazen. In z novim surovim tuljenjem so ga po tem dolgo spet bičali. Samo svoji nenavadno močni telesni konstrukciji se je imel za hvaliti s. Theissen, da ni izgubil zavesti.

Nato se je pojavil vodja udarnikov in deželni poslanec Alper iz Braunschweiga. Poznal je Theissen iz raznih razprav in mu je rekel: »Človeče! Matija, kaj pa delaš ti tu? Kaj, so te malo natepli?« In nato mu je Theissen odgovoril: »Vzamete si lahko na vest, da hočejo tu ubiti človeka!« »No, Matija«, je rekel Alpers, »lahko me vendar tikaš še naprej, saj smo vendar sodruzi.«

Nato je Alpers težko ranjenega Theissen odpeljal v svoje stanovanje, odkoder ga je pa vrgl spet ven z besedami: »No, to oot si se še izmazal! Toda, če komu kaj poveš, da smo te malo natolkli in natepli, če pojdeš v bolnico ali pa k zdravniku, pridemo no tebe spet. Pazi se torej!«

In 8. maja t. l. je bilo uradno razglašeno: Zaradi odstopa nemško - nacionalnega ministra financ in pravde dr. Kuchentala izpraznjeno ministrstvo je bilo prenešeno na deželnega poslanca odvetnika Alpersa. Alpers je vodja obrambnih oddelkov v Braunschweigu. Pred kratkim je bil imenovan za zastopnika obrambnih oddelkov v državnem ministrstvu.

Drugega dne je bilo Theissenovo telo ena sama črna jama gnot, razmesarjena, okrvavela in otekla. Proti njegovi volji so ga prenesli v bolnico. Ko je čutil, da se mu bliža zadnja ura, je prisal svojim sodrugom in prijateljem, kaj se je z njim godilo, in pripovedoval: »V domu »Volksfreunda« sem videl še tudi sodruge Vilema Rieke, Heinricha Simona, Fridricha Truteja, Vilema Warneckeja in mnogo drugih. Ležali so na

lotih dela; podjetnik Glazer zaposluje svoje delavce deset ur dnevno, plačuje kolsalne plače od Din 1.50 do Din 2.50 na uro, nadalje zaposluje otroke pri akordnem delu, absolutno noče priznati delavstvu z zakonom določeno plačo za prvi teden bolezni itd. Tukaj imate veliko dela, pokažite česa ste zmožni, potem šele pridite v čas volitev po naše glasove. — Delavci.

kupu slame. Samo po stokanju sem poznal, da še živijo ...»

Dva tedna je Matija Theissen umiral v bolnici. In potem je šele umrl ...

Theissenova žena in osrednje vodstvo Zveze stavbinskih delavcev sta podala kazensko ovadbo. Nato je dalo državno pravništvo oz. zastopstvo zapleniti mrtvo Theissenovo truplo! Drugače bi morali uradno priznati, da je nastopila Theissenova smrt zaradi mučenja.

In na dan pred pogrebom moža so zaprli še Theissenovo ženo. Morala naj bi izročiti fotografije svojega mučenega moža in izdati, kdo ga je fotografiral ...

Tako torej poroča brošura, izdana od Internacionalne, o Theissenu. To je samo eden edini slučaj. In takih slučajev je danes v Nemčiji na tisoče. Iz tega barbarstva naj vzraste nova Nemčija?! Da zrastle bo, toda Nemčija, kjer bodo imeli umor za najplemenitejšo in najbolj častno dolžnost!

In k vsem tem grozodejstvom svet le protestira, pa še to samo delno! Marsikje jih z molkom celo odobravajo. In vsa ta grozodejstva se vrše tudi v znamenju konkordata in skupnosti vseh krščanskih ver Nemčije. In na vse to gleda ves kulturni svet mirno, in civilizacija se niti ne gane?! Kaj je morda zato vse to v redu, ker je žrtev delavec in ker je ta delavec večidel marksist?!

Jugoslovanski delavec! Ali želiš kaj takega morda tudi ti? Ali se tudi ti morda navdušuješ za razne fašistične instinkte in parole? Ne želiš tega? Potem stori svojo dolžnost v borbi proti vsemu temu: organiziraj se, vztrajaj zvesto v vrstah organiziranega proletariata, zavedaj se, da je samo v združenju moč in odpor! Zato se pridruži in vztrajaj v vrstah svobodnega in razredno zavednega proletariata.

Sicer: pričakuješ lahko najhujše! Železna peta deluje, železna peta dviga glave. Zatorej — na branik! S—s.

Kdo je zažgal nemški parlament?

Po švedskem socialno-demokracičnem časopisu kroži vest, da je bilo osem fašistov pozvanih, da zažgo nemški parlament. Na razpolago jim je bilo dano tudi vse netivo. Od teh osmih fašistov sta znana še dva, ki sta pobegnila, o ostalih šestih ni ne sluha ne duha več. Zasliševanje Van der Lubbeja se je preokrenilo. Obdolženec že skoraj vse priznava po daljšem obotavljanju, kar je prej tajil. Čudna je ta izprememba, ker je neverjetno, da bi bil mogel sam urediti vse priprave za požig.

Ruska naročila. Sovjetska vlada se pogaja z italijansko industrijo v svrhu gradnje velike ladjedelnice v ArhangelSKU. V to svrhu je zaenkrat votiranih 3.4 milijonov rubljev. Istčasno je belgijska železarska industrija dobila velika naročila iz Rusije.

Na Kubi je položaj še vedno resen. V glavnem mestu Havani so vstaški vojniki odstavili župana in na njegovo mesto postavili vojaškega četovodjo Iglosiona. 500 oficirjev, ki so se zabarikadirali v hotelu »Nacional«, se še vedno niso udali. Vojaštvo jih oblega in je na strehah okoliških hiš razpostavilo strojnice.

„Prijatelj Prirode“.

»Prijatelj Prirode« v Zagrebu priredijo dne 1. oktobra veliki jesenski izlet na Stari grad Mokrice pri Samoboru, na katerega sodružno vabijo vse »Prijatelje Prirode« iz ostalih krajev.

Za šolsko decu kupujte le pri nas na Slomškovem trgu št. 6, trgovina Ljudske tiskarne d. d.

Za šolo TIVAR obleke.

To pot prinašamo za naše male prijatelje mnogo lepih stvari.

Dražestno Amerikan otroško obleko Din 240.—

Trpežno mornarsko obleko Din 90.—

Elegantno Kadet otroško obleko Din 210.—

Prinašamo lepe in cene obleke za šolo:

Za najmlajše:

Velikost 3—4

Din 70.—, 90.—, 110.—

Velikost 5—6

Din 90.—, 110.—, 130.—

Velikost 7—8

Din 110.—, 130.—, 150.—

Velikost 9—10

Din 130.—, 150.—, 170.—

Velikost 11—12

Din 150.—, 170.—, 190.—

Za dečke:

Din 200.—, 220.—, 240.—

Za mlade gospode:

Din 190.—, 220.—, 240.—

290.—

Športske bluže:

Din 140.—

Bliža se začetek šolskega leta, a Vaš ljubljene bo potreboval novo obleko.

Prosimo Vas, da si, predno se odločite za nakup, ogledate naše otroške obleke.

Primerjajte kakovost in cene.

Ako boste pri nas nakupovali, boste prihranili mnogo denarja in napravili Vašemu ljubljencu veliko veselje.

Tudi za mlade dame prinašamo to pot nekaj:

Hubertus za deklice Din 290.—

Proti mrazu ščitijo naši dobri in topli:

otroški raglani: Din 170.—, 190.—, 210.—

Raglani za dečke: Din 290.—, 340.—, 390.—

Eleg. Boy plašči: Din 250.—, 320.—

in Baby plašči Din 230.—, 290.—

Proti vetru, dežju in burji v jeseni ščitijo naši garantirano nepremočljivi

otroški Hubertusi Din 160.—, 200.—, 240.—

Hubertus za dečke Din 260.—

TIVAR OBLEKE

Novi vinski mošt sladki

Ravnokar je prispela prva letošnja pošiljatev izvrstnega dalmatinskega belega sladkega mošta in se dobi pri

Povodniku, Rotovski trg šte. 8

kakor tudi v podružnici, Tržaška cesta 38, pri Delavski pekarni

Istotam (v obeh gostilnah) dnevno piščanci, ocvrti in kapuni, pečeni po najnižjih cenah, stara dobra vina, dalmatinska in štajerska ter razna topla in mrzla jedila; posebnost: morske ribe.

Priporoča se gostilničar.

Nalagajte

svoje prihranke

v štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Slomškov trg šte. 6.